

EUSKAL ERRIKO KANTARI BARRIAK

ESTITXU

Estitxu modan dago. Estitxuri kantetan leenengo bidarrez entzun neutsanerako, euskal kantuari aize barri bat ekarri leikiola pentsatu neban. Zegaitik?

Nire ustez, doiñuari baiño inportantzia geiago emon deusagu berbeari, mensajeari, askotan, euskal kantuan. Gure arteko kantore askok exitua badauke, zegaitik dan jakin gura neuke, musikeagaitik ala letreagaitik. Erbesteko batek (euskeraz ez dakian batek) gure artista batzueri entzungo baleutse, baliorik aurkituko ete leuskioe? Sarri egin bear geunkezan itaunak dira. Ta gura neuke prueba egin.

Alde onetatik Estitxugaz nasai egon geintekoz. Manolo Urbietari —musikalaria bera— entzunda daukotsat, atzerriko edozein artistaren pare jarteko modukoa dogula Estitxu. Ta Manolo Urbietari berak eskribidu dau «Jakin» aldizkarian: «Gaur

Estitxu

«Euskal musika ariñaren interpreterik gorena».

egunean, Estitxu dogu, zalantzarikan* gabe, gure doiñua interpretatzeko doaiez aberatsena dan euskal artixta. Seguru egon gindezke*, bere goiko neurriari dagokion musikagille bat arki dezanean*, gure euskal soiñu ariñak ba duela bere interpreterik gorena».

—Estitxu, noiz asi ziñan kantetan?

—Txikitandik. Beti abestu dot, edozein kantu.

—Ta euskeraz kantetan nolz asi ziñan?

—1967-ko abenduaren 24-an, Bilbaon.

—Ta ondo?

—Erason* aundia egin neban. Abesti zaarrak, baiña ezezagunak, interpretatu nituan.

—Aurrera jarraitzeko asmorik badozu?

—Bai, emeki emeki* gora egiteko esperantzea daukot.

—Ze kantu mueta* gustetan jatzu?

—Eresi* klasikua. Abesti modernua be bai. Beti, melodia.

—Eta protestakoak?

—Protesta asko entzun da, larregi.

—Zuk zer emon gura deusazu euskaldunari zure kantakereagaz?

—Nasaitasuna ta gozotasuna emon gura neuskioz.

—Bide egokia dala pentsetan dot; ze sobra be ba dakigu danok, ezpata bat daukogula gaiñean eskegita.

Baliorik ikusten dozu zuk gaurko euskal musikan?

—Bai, ba dago, baiña itzaren aldetik goaz lartxu.

—Zuk orduan, berbeari ez deusazu inportantziarik emoten, edo zer?

—Inportantzia bai, baiña gitxiago. Poesiaren aldetik defenditzen da itza. Mexikoko kantakerea da egokiena, alde onetatik.

—Zer eskatuko zeunke, ba, zuk?

—Euskal musikea, euskal eresia* bear da. Asieran dago gure musikea. Ikusten da. «Oskarbi» asi da bide onetatik.

—Ta zuk zer egin gura dozu?

—Gauza on bat egin gura dot, erriari begira ta kanpokoari begira. Benetako baliotasunaren aldetik jo bear dogu; internazionalizatu egin bear dogu gure doiñua. Ta ori gura ezkeru, doiñuaren partetik ondo ondo abestu bearra dago.

—Asko ibilli zāra erriz erri?

—Asko, asko; esateko moduan, erri txiki guztietan. Bilbaon ta Donostian be bai. Eibarren be bai, konkursutik aparte.

—Ta giro* ona aurkitu dozu Euskalerrian?

—Giroa, oso ona dago; ondo artu nabe toki guztietan.

—Ez deusue egundo tomaterik jaurtigi?

—Ez, ez; bueno, bai, Laredon, bein. Kantatzera deitu eusten. Pentsatu neban: «Ezagutzen banabe, euskerazko diskoetatik izango da». Asi nintzan euskeraz kantetan, ta ezin jarraitu. Zer izan zan a! Inglesez kantetan segidu neban orduan.

—Zer kantetan dozu?

—Euskerazkoak eta neuk euskeraztuak, beti melodiari begiratuaz.

—Jakin gura neuke. Nun bizi zara, Bizkaian ala mugaz bestaldean?

—Erantzuna, alik errezena da: bietan, Bilbaon eta Bezkoitzen.

—Ekin eta jarrai, Estitxu, ea gure doiñua munduan zear ezagutarazoten dogun.

OSKARBI

Oskarbi. Izena egin dau talde onek. Pasaiaok dira, Pasaia Zabalekoak. Zazpi neska-mutillek egiten dabe talde au: 4 mutil eta 3 neska, zazpirak gazteak. Zazpi dirala esan dot; baiña guzurrea da, naizta alan agertu jentearen aurrean. Luis Romero be or dago, musikalaria famadua, leendik be izen andikoa, gizon jatorra ta adoretsua.

Oskarbi taldea, ikusgarria da, graziduna; gaztetasuna dario*, eziñegona.

—Zenbat kitarra daukozue?

—Bi.

—Zenbat denpora da, asi ziñeela?

—Urte t'erdi. Gabon batzuetan asi giñan.

—Bearbada, Luis Romerok bateratuta?

—Ez. Zaletasunaren eskabidez batu giñan, ta apurka apurka asi. Geure kontura asi giñan. Gero etorri jakun Romero.

—Erri askotan egon zaree?

—Ainbestetan. Tolosan, Ataunen, Azkoitian, Irunen, ta «Ez dok amairu» koakaz.

—Ta Bizkaian be bai?

—Etxebarrin, Bilbaon, Bermeon.

—Artu dozu saririk onena, zein da?

—Eibarren, Euskal Erriko taldeen leenengo saria.

—Nik uste, saririk onena zeuon sasoiada. Zaarrenak, 19 urte daukoz; ta gazteenak, 17. Sasoiada makala! Diskorik bai?

—Laster argitaratuko dogu, «Hegosa»n edo «Belter»en.

—Abesti asko darabilzue?

—15-etik 20-ra dakiguz, ta orreekaz gabiltz.

—Zuen musikea, zeñena da?

—Danona —erantzuten deust Romerok, ta gero diño: Musikagillea, neu naiz. Taldeko mutil batek be egiten dau. Olan konpontzen gara: obra baten egiturea*, eginda eroaten dot; gero, entsaioan, danok batzen gara ta zelan kanta geinken ta zer geiagotu bear jakon ta ori dana, danon artean egiten dogu antxe. Egitura* ori, oiñarria da; orren gaiñean alzetan dan etxea, danona da.

—Konforme. Ze letra modu darabilzue?

—Batzuetan, bertso zaarrak era barri batera kantatuaz. Jentea, arrituta geratzen da. Beste batzuetan, gaurko egoereari jagokon* letrea. Beti ta beti, darabilgun prolema geurea izaten da, geure erriarena. Ta ori, geure doiñuagaz emon gura dogu.

—Poztuten naiz, ze beste musika batzuk eraginda gabiltz.

Izan be, zegaitik gure prolemak geure musikeagaz agertu ez? Maixu bakarra, Liverpool ete da ba? Puntu onetan bidea Manolo Urbietari ta Zarauzko «Oleskariak» taldeagandik ikasi dabela pozik autortuten dau Romerok.

JOAN MARI TORREALDAY